

Stor-Elvdal kommune

Plan og næring

2007/01972 - 139
M8/500
RFE 751

Landbruks og matdepartementet

Postboks 8007 dep
0030 Oslo

Vår ref: 2008/141-1702/2008
Deres ref:
Arkiv: V52
Saksbehandler: Per Anders Westgaard
Direkte telefon: 62462430
Telefaks avd:
Dato: 03.03.2008

Ny lov om dyrevelferd - høringsuttalelse fra Stor-Elvdal kommune

Vedlagt oversendes høringsuttalelse fra Stor-Elvdal kommune vedrørende ny lov om dyrevelferd. Uttalelsen ble vedtatt i kommunestyret den 13.02.2008.

Med hilsen

Per Anders Westgaard
fagkonsulent

Stor-Elvdal kommune

Plan og næring

Deres ref:

Vår ref:
2008/141-1234/2008

Saksbeh:
Per Anders Westgaard, 62462430

Arkivkode:
V52/&00

Dato:
14.02.2008

Høringsuttalelse fra Stor-Elvdal kommune til ny lov om dyrevelferd

Vedtatt av kommunestyret i møte 13.02.08 sak 08/6.

Forslag til lov om dyrevelferd er nå ute på høring. Forslaget er ment å gi dyr et enda sterkere rettsvern enn dagens dyrevernav, samtidig som den presiserer dyreeiers ansvar for egne dyrs velferd. Lovforslaget er omfattende, og innebærer en utvidelse av lovens intensjon og anvendelsesområde sammenlignet med dagens dyrevernav. Gjennom å bruke begrepet dyrevelferd i stedet for dyrevernav utvides også den etiske plattformen i forhold til eksisterende lov.

Forslaget vil, slik det er utformet, i ulik grad få innvirkning på næringsbasert husdyrhold. For sauehold med beitebruk i utmark er konsekvensene store. Utmarka er som kjent bærebjelken i norsk sauehold. **Lovforslaget gir i realiteten dyreeier ansvaret for rovdyrpolitikken. Det er ikke akseptabelt!**

Generelt

Stor-Elvdal kommune er en stor utmarkskommune med lange tradisjoner for utmarksbeite i forbindelse med hold av storfe og småfe. De første setrene ble anlagt på 1600-tallet. Imidlertid har beitebruken gått sterkt tilbake først og fremst på grunn av et meget sterkt rovdyrtrykk fra de 4 store rovdyrene. Dette igjen medfører at kulturlandskapet er i ferd med og endres ved gjengroing. Kommunen preges også av befolkningsnedgang som andre kommuner med stort rovdyrpress.

Det ble i mars 2007 vedtatt en "forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark" av rovviltnemnda i Hedmark. Hovedpoenget i denne forvaltningsplanen var å dele Hedmark inn i forvaltningssoner. I de grønne områdene skulle beitebruk prioriteres, i de blå områdene skulle det være mulig å ha sau og storfe på beite, i de gule områdene skal rovdyr ha prioritet.

En voksende mengde regelverk er krevende både for næringsutøvere og tilsyns- og kontrollmyndigheter. Samtidig har utviklingen i samfunnet gitt et stadig sterkere skille mellom næringsutøver og forvaltning i opplevelse av praktisk hverdag. Vi har fått et mer sentralisert og akademisk tilsyns- og kontrollmiljø, sterkt fokusert på regelverk og eget ansvarsområde. utfordringen fremover blir å bidra til at forvaltningens kompetanse på praktisk næringsutøvelse ikke svekkes ytterligere, men den bør tvert i mot styrkes. Denne kompetansen må i tillegg tydeligere gjenspeiles både i utformingen av bestemmelser og i utøvelsen av kontroll- og tilsynsfunksjonen. Dette er grunnleggende for at næringen skal kunne ha respekt for - og mulighet til å etterleve - hele spekteret av bestemmelser og offentlige pålegg.

Kommentarer til lovforslaget

Ad § 5 – varsling

Lovforslaget innebærer at ansvaret for at uregelmessigheter blant dyreholdere blir overlatt til naboer og evt andre. Ut fra lovteksten er det nå en varslingsplikt. Det er selvsagt enhver borgers plikt å si fra hvis det kommer frem alvorlig svikt vedrørende miljø, tilsyn og stell. Imidlertid er det slik at kunnskapen om hold av husdyr er svært varierende blant Norges innbyggere og kvaliteten på varslingen vil være svært varierende. Det ville vært en bedre løsning å styrke de lokale dyrevernsmemner og opprettholde dagens lovverk.

Ad § 23 - Ansvar for å beskytte dyr mot ytre farer og skade

§ 23 omhandler tilsyn, stell og føring. Bestemmelsen gir generelle krav til dyrs alminnelige velferd, og det er dyreholder som har det overordnede ansvar for at dette overholdes.

§ 23 c) presiserer at dyreeier /dyreholder er ansvarlig for at egne dyr beskyttes mot skade, sykdom, parasitter, predatorer og andre farer. Et ensidig ansvar på dyreeier vil kunne føre til en uholdbar situasjon for dyreeier uten at punktet blir sett i samsvar med andre politiske vedtak, jfr forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark. Som et eksempel kan det ikke innføres sonering som vedtatt i forvaltningsplan for rovvilt samtidig som det føres en meget streng politikk mht uttak av rovdyr innenfor prioritert område for beiting. Samtidig skal dyreeier ha alt ansvar for dyrenes velferd. Dette vil kunne føre til at dyreeier blir bundet på hender og føtter uten at en har noen mulighet til å gjøre noe med egen situasjon. Det må gis tillatelse til utstrakt felling av rovdyr i beiteområdene. Rovdyrpolitikken må ikke bli dyreeiers ansvar!

Mye av det som står i § 23 må sees i direkte sammenheng med §32, da det er her beiterestriksjonene hjemles.

Ad § 32 – annet ledd – Beiterestriksjoner og økonomisk kompensasjon

Som nevnt under omtalen av § 23, er beiterestriksjoner foreslått som virkemiddel i ”områder hvor det er viktig at store rovdyr som ulv og bjørn får vern.” Beiterestriksjoner defineres som ”nedsanking av dyr eller forbud mot å slippe dyr på beite”. For tilfeller av slike vedtak, lovfestes altså retten til å få økonomisk kompensasjon fra staten. Dette skal ifølge høringsdokumentet gi nødvendig forutsigbarhet for næringen.

Av § 32 framgår at ”Mattilsynet kan fatte vedtak om beiterestriksjoner for å beskytte husdyr mot rovvilt” Vårt primære standpunkt er at Mattilsynet overhodet ikke bør ha noen slik hjemmel. Vi mener at rovdyrbestandene bør holdes på et slikt nivå at det ikke er behov for beiterestriksjoner. Subsidiært mener vi at Mattilsynet kun bør ha hjemmel for å fatte kortvarige vedtak om beiterestriksjoner. Når det er fattet vedtak om beiterestriksjoner pga rovdyr, mener vi at det skal tas ut rovdyr i området umiddelbart.

Hvis det er slik at mattilsynet gis hjemmel for å iverksette beitenekt må også mattilsynet gis lovhjemmel til å kreve uttak av skadedyr, i det minste i områder som er prioritert som beiteområde.

Det er viktig å merke seg at formuleringene i lovforslag og kommentarer er slik at de ikke er begrenset til sau, og ikke til ulv og bjørn, og heller ikke til områder som forvaltningsmessig er prioritert for rovdyr. Den enkelte bruker kan få beiterestriksjoner i forhold til storfe, og man kan få beiterestriksjoner pga. jerv og gaupe. All erfaring så langt viser at forvaltningen prioriterer rovdyr fremfor beitedyr, jfr at det er vanskelig å få fellingstillatelse på rovdyr selv innenfor områder som skal prioriteres til beitedyr. Det er derfor all grunn til å frykte konsekvensene hvis den nye loven blir vedtatt med ovenstående formuleringer.

Stor-Elvdal kommune er redd for at utmarksbeiting både med sau og storfe kan bli enda vanskeligere med denne lovteksten. Man kan også merke seg at formuleringene gir mulighet for restriksjoner på beite, hvilket også kan innbefatte innmarksbeite. Den nye loven gir myndighetene alle muligheter til å vanskeliggjøre beiting. Myndighetenes utgangspunkt er dyrevelferd, de legger ansvaret på bonden, og ettersom bonden har svært begrensede muligheter for å foreta seg noe med de skadevoldende rovdyra, blir det husdyra som må vike.

Lovforslaget inkluderer en rett til kompensasjon ved inngripende vedtak om beiterestriksjoner grunnet rovvilt. Vi mener man bør ha rett på full kompensasjon. En bevilgningsstyrt kompensasjon kan i teorien bli tilnærmet lik kr. 0. I kommentarene til loven skrives det at: *"Kompensasjonsordningen forutsettes utformet slik at den ikke motvirker insentivene til forebyggende tiltak og dyreeiers ansvar for å beskytte husdyr mot rovvilt."*

Det kan virke som om lovutformer har en forutinntatt holdning til beitebrukerne i Norge. Stor-Elvdal kommunes beitebrukere sender ikke sau på utmarksbeite for å få rovdyrerstatning. Det er faktisk motsatt, de ønsker å få hjem alle sauene. Konsekvensene av dagens politikk medfører tvert i mot at mange gir seg på grunn av rovdyrtrykket. Dette både av økonomiske årsaker og for å spare seg selv for psykiske problemer i forbindelse med rovdyrangrep.

Det er uverdigg at beitebrukerne skal måtte slåss om årlige bevilgninger til kompensasjon for beitenekt. Dette blir da bevilgninger som vil måtte konkurrere med andre formål på landbruksbudsjettet. Dette er midler som bør belastes miljøforvaltningen, ikke landbruksbudsjettet. Det er heller ingen rimelighet i at brukeren selv skal belastes utgiftene med kortvarige vedtak (inntil en uke).

Ansvar for egne dyrs velferd

I høringsdokumentet står: *"Støtte fra staten til forebyggende tiltak fritar ikke dyreholder fra ansvaret for egne dyrs velferd. Da det har vært reist tvil om dette, foreslår departementene at den nye dyrevelferdsloven presiserer at loven gir dyr som holdes vern mot predatorer og andre farer."* Her viser også lovutformer sin forutinntatthet i forhold til beitebrukere. Det har aldri vært slik at dyreholder har fraskrevet seg sitt ansvar, dyreeier viser tvert imot ved søknad om forebyggende tiltak sitt ansvar i forhold til å legge forholdene best mulig til rette. Problemet har tvert imot vært slik at staten ikke har tatt sitt ansvar for å bevilge nok penger til forebyggende tiltak. Det er også slik at det er vanskelig og kostnadskrevenende å verne husdyr mot rovdyrangrep. Staten har i tillegg vært selektiv mht. hvilken type tiltak man ønsker å støtte. Næringen har for eksempel stort behov for ekstra tilsynsmidler. Dette ønsker myndighetene ikke å bevilge penger til.

Dyreholder er med andre ord prisgitt

- at omsøkte tiltak er godkjent av myndighetene
- at det er bevilget nok midler til at søknaden kan innvilges
- at søknaden faktisk innvilges av fylkesmannen
- at eventuelt iverksatt tiltak er tilpasset rovviltsituasjonen i kommende beitesesong

Til det siste punktet er det å tilføye at det mest effektive forebyggende tiltaket, nemlig felling av skadevolder, i hovedsak er fratatt den enkelte dyreholder gjennom strengt rovviltvern. Det innebærer at dyreholders handlingsrom er svært begrenset.

Dyreholder viser altså ansvarlighet gjennom å søke om midler til forebyggende tiltak. Skulle han eller hun være så uheldig å få avslag på grunn av manglende ansvar fra bevilgende myndighet, er ansvaret der likefullt.

Da gjenstår følgende muligheter:

- å gjennomføre forebyggende tiltak for egen kostnad

- å fjerne sauene fra beiteområdene av eget tiltak, uten forutgående dialog med myndighetene. Eksemplene er mange på at der dette har vært utført, har dyreeiere senere blitt nektet noen form for økonomisk kompensasjon fordi tiltaket ikke har vært utført etter avtale med forvaltningen.
- opphør av næringsutøvelsen

I alle tre tilfellene er resultatet at hensynet til næringsutøverens fremtid blir neglisjert, og det er myndighetene som har sviktet. Den enkelte næringsutøver blir den tapende part mot samfunnets ønske om en større rovdyrstamme. Vi har altså et lovforslag som pålegger individet ansvar der staten på sin side ikke oppfyller sine forpliktelser.

Der rovdyrpolitikken likevel fører til opphør av beitebruk, må dette erstattes fullt ut.

Ad § 31 – avgifter og gebyr

Stor-Elvdal kommune er også bekymret for forslag til lovtekst i denne paragrafen. I ytterste konsekvens kan alle avgifter og gebyrer pålegges næringsutøver slik loven er utformet. Noe som kan bety at næringsutøver i stadig sterkere grad betaler for et stadig større kontroll og tilsynsmiljø. Det er i målsettinga for loven at den skal bli mer forutsigbar. Da er det vanskelig å forstå at hvert avsnitt i § 31 starter med "Kongen kan i forskrift osv"

Generelt

Produksjon av kjøtt på utmarksbeite er den mest miljøvennlige driftsformen som fins, og også en svært dyrevennlig driftsform. I en verden hvor matmangelen bare kommer til å bli større i åra som kommer.

De paragrafer som berører utmarksbeiting er i alt for stor grad negativ i forhold til at det fortsatt skal være dyr i utmarka slik at kulturlandskapet blir ivaretatt.

Lovforslaget er en typisk fullmaktslov, hvor myndighetene har stor frihet til å lage nærmere forskrifter. Her kan forvaltningen lage vidtrekkende bestemmelser uten at de er underlagt demokratisk kontroll. Forskriften vil også kunne endres etter som de til enhver tid skiftende politiske styre. Vi mener dette gir en stor uforutsigbarhet for brukerne over tid.